СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVIII. Ч. 303. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 30-го ГРУДНЯ 1950. No. 303. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, DECEMBER 30, 1950 VOL. LVIII.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

ПОВНА КОНТРОЛЯ ПРИРОДНОЇ ГУМИ

ОБМЕЖЕННЯ БАНКОВИХ КРЕДИТІВ

Вашингтон, 28 грудня. — Уряд зробив кілька дальших кроків у виконанні мобілізаційної програми для оборонних цілей. У першу чергу Краєва Продукційна Влада перебрала під свою опіку 55 „життєвих" матеріялів, вживаних промисловцями для різнородних цілей. Між матеріялами находиться природна гума, яка найбільше потрібна для військовоо і цивільного вжитку. Не тільки її вживання для продукційних цілей підпаде під урядову контролю, але теж і її привіз з закордону та розподіл для подинокіх цілей. Для приватних осіб буде видавати дозволи на гуму Загальна Адміністрація Услуг (Дженерал Сервис Адміністрейшен"). Штучна (синтетична) гума була перебрана вже давніше під урядову контролю.

Водночас Федеральна Рада Резерви поклала границі для використання дорогою банкових кредитів нагромаджених у банках фондів у висоті дванадцять біліонів долярів. Це зроблено в такий спосіб, що банки дістали наказ піднести свої резерви до повної висоти, якої вимагає закон. — Ці обмеження пороблено з метою запобігти дальшій інфляції доляра. Подробиці будуть появлятися поступово, коли громадянам прийдеться шукати за якимись матеріялами для своїх потреб. Будівельні підприємці натраплять на великі перешкоди при магазинованні матеріялів для будов домів.

МАЛА МАШИНКА ДО МИТТЯ НАЧИННЯ

Підприємство Джеймс Манюфактюрінг Компані з Канзас Сити пустило на ринок малу кабінетову переносну машинку до миття кухонного начиння, якої головна прикмета ця, що має місце на щітку до миття тарелів підчас допливу теплої води з горішньої переділки до долішньої. Не треба окремого приладу до відділювання решток страв, бо їх тримає сама машинка, доки тарелі не обмиті. Можна вимити автоматично цілий сервіс начиння для вісім осіб продовж десяти мінут. Машинка висока на 25 цалів, широка на 34, а груба 18 цалів. Має два гумові вужі, які треба причепити до кухонного „синку". Вода з миття відходить до стоку. Машинку показують тепер у нюйорських депараментових крамницях при 34 вулиці.

ВИНАЙШЛИ ЕЛЕКТРОНІЧНИЙ МІКРОСКОП

Клівленд. — На зібранні Американського Товариства для Поступу в Науці вияв д-р Ралф А. Дж. Вікоф з федеральної Служби Прилюдного Здоров'я винахід нового електронічного над-мікроскопу при допомозі якого можна бачити невидимий досі світ бактерій і клітин, з яких складається само життя. Ці малесенькі частинки, як віруси або молекули, які є складовими частями клітини, мають промір довжини 5-10 атомів, тобто дві десяті мільйонової частини міліметра. Їх можна тепер не тільки доглянути, але й висвітлити і тому дають необмежені можливости для дальших студій і знання. При помочі електронічного мікроскопу можна буде фотографувати цілі клітини.

ПОМЕР ІЛЛЯ ГУЗАР, ПРОФЕСОР УНІВЕРСИТЕТУ КОРНЕЛЛ

Вашингтон. — Ілля Гузар, професор університету Корнелл у стейті Ню Йорк, помер на Капітолю від удару серця у віці 35 років. Він приїхав до столиці на зібрання Американського Товариства Політичних Наук. Гузар походив з Ню Йорку, був українського роду, покінчив Принстон університет. Недавно сженився в місті Ітака, Н. И. Його часто закликали урядові агенції на дорадника. Він теж був автором книжки про функції уряду.

Труман характеризує становище Гувера як ізоляціоніста

Вашингтон, 28 грудня. — Підчас пресової конференції заявив президент Труман, що становище колишнього президента, Герберта Гувера, висловлене в його промові перед Різдвом, є нічим іншим, тільки ізоляціонізмом для Злучених Держав. З таким самим завзяттям заявив президент, що Злучені Держави не перейдуть до ізоляціонізму. Він навіть запевнив кореспондентів, що вони можуть закладатися за це. Заки ще през. Труман висловив свою думку про промову кол. през. Гувера з 20 грудня, республіканський дорадник у закордонній політиці департаменту стейту, Джан Фостер Доллес, отверто заявив, що він не може бути зарахований до товариства таких осіб, які критикують закордонну політику Злучених Держав, ведену през. Труманом. Департамент стейту оприлюднив теж телеграму, вислану Доллесом до Герберта Гувера, у якій сказано між ін.: „Мені прикро почути, що мою промову, яку я маю виголосити в п'ятницю перед Товариством Об'єднаних Націй, називають відповіддю на Вашу промову. Я тільки плянував отверту дискусію з кінцем року над критичним міжнародним положенням. Мої точки погляду будуть в дечому відмінними від Ваших, одначе погоджуюся в дечому з Вами. Я думаю, що це дуже здорово, коли увеликій країні переводять дебату над важливими справами наших часів".

На запит кореспондентів до през. Трумана, які можуть бути наслідки промови Гувера, президент сказав, що на це треба довгої відповіди, яка забрала б ціле пополудне. Коли один журналіст запитався його, який є напрям телеграм до Білого Дому після промови Гувера, Труман відповів, що кореспонденція до Білого Дому призначена для президента, а не для публіки.

ОБОРОНА ЕВРОПИ І ЯПОНІЇ ГОЛОВНОЮ ЦІЛЛЮ АЛІЯНТСЬКОЇ СТРАТЕГІЇ

Вашингтон, 29 грудня. — Злучені Держави і Британія розглядають тепер основно свою військову стратегію в Европі і Азії, у зв'язку та в світлі останнього розвитку в Кореї. Хоча в деяких американських військових колах заступається думку негайної евакуації американських військ з Кореї, відповідальне військове командування твердо рішене залишитися там і боротися аж до часу, коли б безпека аліянтських військ там була загрожена. В міжчасі, високі військові представники Злучених Держав і Британії розглядають у Вашингтоні дбайливо ціле стратегічне положення в світі, намагаючись встановити способи і засоби найуспішнішої боротьби проти збільшуваного з кожним днем комуністичного напору на Німеччину, Корею та південно - східну Азію. Представники обох країн і урядів погоджуються беззастережно, що першою ціллю їхньої спільної стратегії мусить бути зусилля, щоб не допустити комуністів до контролі найважливіших під стратегічним оглядом просторів Західної Німеччини і Японії. Вони переконані, що коли б Совєтському Союзові і комуністичному Китаєві, разом або окремо, пощастило захопити ці важливі індустріяльні терени та додати їх і їх ресурси та можливості виробництва до своєї людської маси, тоді безпеку і долю світу можна б вважати майже перерішено. Під цим кутом ведеться тепер головне стратегічне плянування західних потуг.

ПРОТИ-АМЕРИКАНСЬКІ ГОЛОСИ В БРИТАНІЇ

Лондон, 29. грудня. — Не зважаючи на всю допомогу, — яку Британія дістає від Злучених Держав, зокрема тепер для її оборонних потреб, тут все ще помітні проти-американські голоси, головно проти американського провідництва в теперішніх світових справах. Виразником цих проти-американських голосів, хоча і в дуже здержливій формі, вважається „Ди Ню Стейтсмен енд Нейшин", що домагається незалежної британської політики і незалежних поглядів на подинокі міжнародні справи. — Стверджується, що ці голоси подиктовані головно страхом, що Злучені Держави можуть використати у війні передчасно атомову бомбу і це стягнуло б совєтські репресії на Англію. Ці проти-американські голоси всіляко виясняються, між іншим теж і заздрістю. — Вважається, що ці голоси могли посередньо вплинути теж на становище колишнього президента Гувера, який вважає, що Злучені Держави повинні звернути головну увагу на оборону американського континенту.

АМЕРИКА ЗАПОВІДАЄ ОКРЕМИЙ МИР З ЯПОНІЄЮ

Вашингтон. — Уряд Злучених Держав виявив, що на випадок потреби, Америка разом з іншими націями заключить окремий мир з Японією, не оглядаючися на Совєтську Росію. Ця заява міститься в ноті, переданій в Ню Йорку до рук Якова Маліка, члена совєтської делегації до Об'єднаних Націй. Зміст її оприлюднив департамент стейту. Окремий мир запбвіджений в точці, де сказано, що Злучені Держави не признають нікому права вета в складанні миру з Японією. ЗДА теж твердять, що з причини появи невідповідального мілітаризму японці мають право приготовитися до самооборони при допомозі військ ЗДА, які тепер перебувають в Японії. У становищі, зайнятім в справі миру з Японією, виявлене теж становище Америки в справі Формози й інших територій, в надії, що таке саме становище займуть Об'єднані Нації.

ВОЄННА РАЦІОНАЛІЗАЦІЯ МЕТАЛІВ В БРИТАНІЇ

Лондон, 29 грудня. З огляду на збільшені оборонні потреби та на зв'язану з цим недостачу деяких стратегічних металів, британський уряд рішив з днем 1-го лютого раціоналізувати цинк, мідь і мідяний стоп та виключити їх з продукції около 200 різноманітних виробів для цивільного вжитку. Раціоналізацію сірки і сульфатної кислоти проголошено вже минулого тижня, подібно як і раціоналізацію багатьох інших стратегічних сировин. Під харчовим оглядом теж переведено цілий ряд обмежень, головно раціоналізацію м'яса, так що Британія силою обставин стала „майже веґетаріянською" країною. В загальному господарське положення Британії тепер з кожним днем більше нагадує часи з останньої війни.

ФРАНЦІЯ ЗБІЛЬШУЄ СВОЇ ВИДАТКИ НА ЗБРОЄННЯ

Париж, 29. грудня. — Французький уряд і фінансовий комітет Національної Асамблеї погодилися вчора на „основне збільшення" видатків на зброєння в новому бюджеті, беручи до уваги загрозливе міжнароднє положення. В тій цілі рішено збільшити висоту податків в 1951 році на 400,000,000 долярів, щоб в той спосіб виконати теж передумову, від якої Злучені Держави узалежнили свою допомогу в оборонній підготові Франції. Премієр Плевен заповів, що він домагатиметься від Асамблеї заяви довір'я в справі цілого бюджету, проти якого виступають головно комуністи та ліві представники.

ТРАГЕДІЯ В РОДИНІ ЧЛЕНА У.Н.С. в БОФАЛО

Бофало, Н. И. — За вістями в місцевій пресі з минулого місяця, Стенлі Тама замордував у приступі божевілля свою жінку Марію, потім наймолодшу дочку Глорію, а намагався вбити ще третю дочку Катерину, яка впала обезвладнена під ударом батька, одначе прийшла до притомности, коли він він поповнив самогубний замах на себе самого, внаслідок якого опісля помер у шпиталі. Тама був покалічений в роботі перед двома роками, а опісля попав у мелянхолію. Вирятувана дочка каже, що батько, думаючи, що вона померла від удару, поцілував її на прощання зі словами „я люблю тебе". Всі троє були членами У.Н.Союзу.

АМЕРИКА ОБВИНУВАЧУЄ РОСІЮ В ОТВЕРТІЙ ВІЙНІ НЕРВІВ

Вашингтон, 29 грудня. — Департамент стейту обвинуватив Росію у веденні щораз сильнішої „завзятої й злобної" пропаґанди проти Злучених Держав, яка „тепер переходить на отверту психологічну війну". Це обвинувачення поміщене в брошурі, в якій виснена американська діяльність підчас „кампанії правди", яку веде Америка у своїй міжнародній програмі. На видатки цієї кампанії Конґрес призначив $79,000,000. У брошурі сказано між ін.: „Пропаганда Совєтської Росії, яка переходить тепер на отверту психологічну війну, є великою загрозою для закордонної політики Злучених Держав. Якщо ми хочемо осягнути наші цілі, мусимо перейти до психологічної офензиви, опираючи офензиву на правді". Для такої праці, як каже департамент стейту, нам треба посилити „Голос Америки" через розширення програми і через виміну осіб, преси, видавництв, бібліотек, інститутів і фільмових картин. Працю, на думку департаменту треба зосередити на сателітські нації, „які заселюють окраїни вільних держав, що живуть під совєтською загрозою". Ціллю праці серед таких націй є повчити не тільки вибранців народу, але й широкі народні маси, про що йде справа, каже департамент. В брошурі виявлено, що департамент знає 250 совєтських інсталяцій, при допомозі яких заглушується американські радієві програми, а крім того є ще 1,000 неназваних. Це вказує, що Совєти не тільки будуть продовжувати свій саботаж у повітрю, але ще його розбудовують і так ударемнюють вільну передачу інформацій в повітрю.

● Голландія запропонувала Індонезії, щоби Західну Нову Ґвінею прилучити до Голандсько-Індонезької Унії.

КРАЄВА КОНВЕНЦІЯ КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ „У ПІДЗЕМЕЛЛІ"

Ню Йорк. — Згідно з погрозами комуністичних провідників, Комуністична Партія Америки пішла „у підземелля", починаючи свою довірочну конвенцію в незнаному місці. Вони виправдували це тим, що власники великих заль у Ню Йорку і Бруклині відмовилися винаймити приміщення для комуністів. Репортери великих щоденників довідалися про перебіг першого дня конвенції в четвер 28 грудня в головній кватирі американського Політбюра при 12 вулиці. Бюровий робітник, який заявив, що він є „ніхто", передав репортерам мімеографований звіт з нарад першого дня. Там сказано, що головну промову виголосив секретар партії Ґус Голл і що на конвенцію наспіли привіти від різних комуністичних організацій. З Совєтів і Китаю наспіли підбадьорюючі телеграми з зазивом до витривалости. Припадково довідалися пізніше репортери, що конвенція відбувається в Стайвезант Касіно при Другій евеню й Дев'ятій вулиці.

НЮЙОРСЬКІ АТОМОВІ СХОВКИ В СОБВЕЯХ КОШТОМ СТО МІЛЬЙОНІВ

Ню Йорк. — Голова міського транспорту Сидні Бінґем оприлюднив пляни перебудови і розбудови цілої сітки підземних залізниць („собвеїв) коштом $104,000,000, до яких федеральний уряд має причинитися значним вкладом. У підземеллях має найти приміщення до спання 101,500 осіб, а хвилевий сховок перед атомовою бомбою. Будова придумана так, щоб забезпечити людей перед різними епідеміями, перед заливом води й іншими небезпеками для життя. Пляни мають бути виконані впродовж двох років, а початок робіт залежить від виасиґнування федеральних фондів на ці потреби. — У Вашинґтоні комісія способів та засобів нижчої палати ухвалила вже частину закону про цивільну оборону, в якій передбачується федеральні дотації на побудову сховків перед атомовою бомбою в Ню Йорку і в інших великих містах.

В АМЕРИЦІ

● Випущено з тюрми на підставі судового наказу паню Кармен Торресоля, вдову по порторіканським націоналісті з Ню Йорку, який намагався замордувати президента Трумана у Вашинґтоні 2 листопада. Її чоловік був згинув підчас намагання нападу.

● Заощаджують $5,000,000 річно в федеральнім скарбі внаслідок переміни різних федеральних бюр на підставі доручення комісії Гувера. Це ствердила сенатська комісія.

● 43 років конґресменом без перерви служить демократ Адолф Дж. Сабат з Шікаґо. Він має 84 років. Він приїхав до ЗДА 15-річним хлопцем з Чехії.

● Виробники з стейту Огайо дістали від армії замовлення вартости $75,000,000. одного дня. Вони мають приспішити оборонну продукцію.

19 ВОРОЖИХ ДИВІЗІЙ ГОТОВІ ДО НАСТУПУ В КОРЕЇ

З НОВИМ РОКОМ ЗАПОВІДАЮТЬ НАСТУП ШІСТЬОХ ВОРОЖИХ АРМІЙ. — АЛІЯНТИ ВІДСТУПИЛИ НА СХІДНОМУ СЕКТОРІ

Токіо, 29. грудня. — Головна кватира ген. Мек Артура повідомила сьогодні, що ворог сконцентрував на фронті в Кореї шість армейських корпусів в загальній силі 19 дивізій і є готовий почати координований наступ проти американської Восьмої Армії. Наступу сподіються з днем 1-го січня 1951. Цю фронтову силу ворога прикриває дальших 22 комуно-китайські і північно-корейські дивізії, розташовані через цілу Корею від західного до східного побережжя зараз на північ від 38-мої паралелі. Тоді як на цілому фронті приходило в загальному тільки до обмежених дій та місцевих перестрілок між розвідчими відділами, на східному секторі фронту аліянти відступили під сильним напором ворога на около 10 миль. Головна квартира ген. Мек Артура рівночасно стверджує, що комуно-китайський уряд, не зважаючи на запевнення, що його інтервенція в Кореї обмежена тільки до „добровольців", продовжує тотальні воєнні зусилля, що пророчисто виходить теж з тількищо ухваленого воєнного бюджету на 1951 рік у висоті 8,000,000,000 долярів. — Це є найбільший воєнний бюджет в історії Китаю і три рази більший ніж у минулому році. Вже сьогодні в Кореї є дві п'ятих частині всіх комуно-китайських військ. Офіціяльно потверджено з аліянтського боку вступлення комуністичних військ до Кесонґ, першого більшого міста в Південній Кореї, що знову опинилося в руках червоних.

АДМІРАЛИ ЗАПЕРЕЧУЮТЬ ВОРОЖИЙ ПРИМУС В ЕВАКУАЦІЇ ГУНҐНАМ

Токіо, 29. грудня. — Трьох арміралів, командуючих американськими воєнно-морськими збройними силами на Далекому Сході та які перевели успішну евакуацію аліянтської бази в Гунґнам, заперечили вчора на пресовій конференції, щоби ця евакуація відбулася під примусом ворожого напору. Адмірали ствердили, що ця база, хоча невелика простором і оточена кількакратно переважаючими силами ворога, могла вдержатися „в безконечність" за охоронним вогненним валом, що його були створили гармати з воєнних кораблів та безупинні атаки авіяції. Евакуація бази була подиктована аліянтськими стратегічними потребами, а не примусом ворога — ствердили команданти американської фльоти.

80,000 КОРЕЙЦІВ ВТІКАЮТЬ ЗІ СЕУЛ КОЖНОГО ДНЯ

Сеул, Корея, 29. грудня. — В аліянтських колах стверджується, що з огляду на безпосередню загрозу масового ворожого наступу на Сеул, з цеї корейської столиці втікає на південь кожного дня около 80,000 мешканців, щоб тільки не впасти жертвою червоних „визвольників". В загальному з цього району є в дорозі на південь пішком через гори около 700,000 цивільного корейського населення, 600,000 зі Сеул і 100.000 з осель на північ від Сеул. Між втікачами є великі жертви, головно з виснаження. Де тільки це можливо, аліянтські війська ставлять до розпорядження втікачів свої транспорти та намагаються забезпечити їх найконечнішими харчами і одягами.

120,000 ЧЕРВОНИХ В АЛІЯНТСЬКОМУ ПОЛОНІ

Корея, 29. грудня. — В аліянтському полоні перебуває тепер поверх 120,000 полонених комуністичних вояків в Кореї. Велику кількість полонених звільнено після основної провірки їх походження та політичного наставлення. Інші перебувають в таборах та працюють по вісім годин денно при відбудові зруйнованих осель. Лікарі стверджують, що здоров'я і фізичний стан цих полонених на багато поправився власне в полоні.

ЧЕРВОНИЙ КИТАЙ КОНФІСКУЄ АМЕРИКАНСЬКУ ВЛАСНІСТЬ

Гонґ Конґ, 29. грудня. — Комуно-китайський уряд проголосив вчора декрет, на підставі якого конфіскується на території Китаю всю американську власність та заморожується всі американські публичні і приватні депозити в банках як „відплату" за американські „господарські санкції" проти Китаю. У Вашинґтоні стверджується, що всі ці американські посілості на території під владою китайських комуністів, виносять „значно менше" як 100 мільйонів долярів, бо більшість американського майна там комуністи захопили негайно після перебрання влади. Зі заморожених приватних американських посілостей особи зможуть користати тільки за окремим дозволом і тільки в характері найконечніших видатків на прожиток. Конфіската відноситься теж до американських дипломатичних посілостей. Закон увійшов в силу з днем його проголошення.

АЗІЙСЬКІ КРАЇНИ ПРОДОВЖУЮТЬ ЗАХОДИ В СПРАВІ ПЕРЕМИР'Я

Лейк Соксес, 29 грудня. 12 арабських і азійських країн, що заініціювали в Об'єднаних Націях акцію в справі перемир'я в Кореї, у висліді чого було створено „комітет трьох", що мав „провірити можливості" такого перемир'я, відбули вчора свої чергові наради, ствердивши, що їхня акція досі не дала жадного успіху. Комуно-китайський уряд, як відомо, відкинув пропозицію перемир'я, вважаючи її аліянтським ,підступом'. На вчорашньому засіданні — представників цих 12 країн — обговорювано такі справи: — 1. Яке становище зайняти до факту, що комуно-китайський уряд відкинув пропозицію перемир'я; 2. Чи й яку акцію продовжувати в цій справі; — 3. Яке становище зайняти на випадок, якщо б Генеральна Асамблея прийняла американську пропозицію та формально визнала комуністичний Китай аґресором. Наради в цих справах будуть продовжуватися.

В СВІТІ

● Масові саботажі почала комуністична п'ята колона вже теж в Сінґапурі, головно в ділянці публичного транспорту. Вчора в місті підпалено кілька автобусів.

● Уряд Ірляндії заборонив поширювання в країні 15 американських журналів, переважно кримінального характеру, закидуючи їм неґативний вплив на публичну мораль.

● Американські власті відмовили в'їздової візи для провідника шведських комуністів, що вибирався до Злучених Держав на „відвідини".

● Міжнародні кола в Швайцарії стверджують необхідність широкого міґраційного пляну в Европі для регулювання і розв'язки трудної демографічної проблеми на тому континенті.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	$2.00	Six months	$ 2.00

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

РІК ПРОБУДЖЕННЯ

Якби не критикувати Герберта Гувера, бувшого президента, за його останні поради в справі допомоги Західній Европі, все ж таки треба ствердити, що навіть противники дають йому признання, що таки заставив громадянство до серіозної задуми над тим, куди прямуємо, з ким і проти кого й чого. А це вже крайня пора на докладне вияснення бодай такого питання, що властиво означає Доктрина Трумана, — пише Джеймс Рестон.

Американський нарід замикає цей рік у свідомості, що має до діла з смертельним ворогом. Про це переконався він щойно цього року, коли прийшлося йому слати своїх синів до Кореї, де вони мусіли боротись і вмирати з вини Москви. Тому Росія вважається нині ворогом Америки і це вже бачить і розуміє кожний американець, що не є в Сталіна на службі. Хто ж знає недавнє минуле, той розуміє вагу отсеї переміни в американських настроях. Тільки тому, що зайшли ці зміни, підіймаються тепер голоси прилюдної опінії, які вимагають від уряду певної відповіді на те, що далі буде, себто яке має бути дальше відношення Злучених Держав до СССР. Хоч ми в небезпеці, підкреслює Рестон, то добре, що бодай вже пробудились і добачуємо її, а як дебатуємо, то бодай дебатуємо над правдиво важливими питаннями, чого не було минулого року, а можливо навіть і кілька місяців тому.

1950 рік кінчиться війною в Кореї, а 1951 рік може бути багато гіршим, згідно з відомостями, які надходять з Ватикану, а він завжди має добрі інформації щодо цього, що діється в світі. Як у Ватикані останніми днями заговорили вже кілька разів про дуже небезпечну міжнародну ситуацію та про песимізм самого Папи Пія XII, то видно, що дуже важко відвернути нову світову завірюху. Не диво, що й в Америці ця проблема стала пекучою. Це ж Америці прийшлося б поносити найбільші тягарі в новій війні й найбільшу відповідальність за дальшу долю нині ще вільного світу та цілої християнської цивілізації. Америка це все розуміє і кінчає цей рік у тому переконанню, що якщо б на неї спав велитенський тягар проводу в новій світовій війні, спричиненій комуністично-московською аґресією, то вона не поступиться, на ніяку угоду з аґресором не піде, а буде боротись з ворогом, аж до переможного кінця. Так стоїть ця справа сьогодні.

Американський нарід вступає в 1951 рік з новою вірою у слушність, чесність та справедливість своїх демократичних принципів. Він переконаний, що в боротьбі з червоним варварством і безбожництвом, не тільки вільні народи, але й ті, що мучаться під комуністичними режимами, стануть по його боці, себто по боці свободи. На фронті в Кореї американський вояк, не зважаючи на великанські ворожі сили, що їх наслав червоний Китай, не заламався. Навпаки, переважаюча сила ворога, як тепер виявляється, підняла мораль американських вояків і тому вони з одної корейської пристані відступають, щоб зараз у другій пристані висісти на беріг і далі боротись. В Кореї американці пізнали нову совєтську воєнну тактику і зброю. Пізнали вони теж і вояка-комуніста. Страху там не набрали, це певне. Американці добре провірили в Кореї теж і свої власні сили, себто силу техніки своєї країни, силу своєї фльоти, свого літунства і що найважніше — силу вільної людини, яка обороняє свободу. Ця провірка випала задовільно. З тим і кінчають вони цей 1951-ий рік.

НАШІ ПІДСУМКИ

Знову закінчуємо один рік, знову перегортаємо картку календаря і сторінку історії, про яку майбутні покоління читатимуть, правдоподібно, з однаковим подивом як і співчуттям до нашої генерації, що заледви п'ять років після другої світової війни, стоїть під безпосередньою загрозою третьої, якої ще нема формально, але яка вже ведеться на практиці. Бодай побіжні підсумки наших українських успіхів і невдач в проминаючому вже році допоможуть нам здати собі справу та провірити наші сили, з якими вступаємо в новий рік і в нове півсторіччя.

Для України і українського народу — 1950 рік був ще одним роком неволі та жертвенної, героїчної боротьби проти неї. Продовж року всі вісті, які продиралися різними шляхами з відгородженої від світу залізною заслоною України, були під цим знаком. Совєтська окупаційна влада намарно докладала всіх зусиль, щоб розправитися з українським „буржуазним націоналізмом". України не покорено ані видумкою нового прапору і гербу, ані привернениям кари смерти. Українського народу та його спротиву не зломано ані новим терором і новими тягарами та каторгою, ані обіцянками медалів за вірнопідданчість. Боротьба продовжувалася протягом цілого року і на всіх ділянках життя, від збройної партизанської боротьби починаючи, а на тихому спротиві широких українських мас кінчаючи. В цій боротьбі український нарід протягом року приніс нові гекатомби жертв, на чолі з головним командантом своїх повстанських збройних сил, ген. Чупринкою - Шухевичом. Повстансько-революційна боротьба продовжується під проводом нового команданта, полк. Василя Коваля.

Події серед української еміґрації, хоча в основному стояли під знаком цих же визвольних змагань, розвивалися вже більше на тлі змінених обставин. Українська політична еміґрація в Европі перестала існувати в своїй попередній масі. Більша частина усіх переселенців опинилася в ЗДА та Канаді, помітно оживлюючи місцеве громадське і культурне життя. Але центром політичного руху все ще залишається Европа, хоча він поступово переноситься з Німеччини дальше на захід, головно до Франції. Центральна українська політична репрезентація, Українська Національна Рада та її Виконний Орган, пережили свою кризу, як друга націоналістична група, ОУН під проводом полк. Мельника, була хвилево виступила з Виконного Органу, але опісля знову увійшла в його склад. В другій половині року пороблено цілий ряд конкретних заходів для дальшого скріплення цеї політичної репрезентації, і вони ще продовжуються.

Впродовж року позначились теж серіозні світоглядові переміни серед української еміґрації і помітна переставка сил. Під виразним впливом революційного і повстанського руху з України, спостерігалося два виразні напрямки того розвитку: 1. Дальша консолідація української еміґрації та української політичної думки з визвольною боротьбою на рідних Землях, що так пропречисто виявилося в становищі всіх без виїмку політичних груп і партій до смерти команданта УПА, ген. Чупринки-Шухевича, і 2. Дальша лібералізація націоналістичного руху на еміґрації та заходи до створення солідного національно-демократичного фронту. В цьому процесі не бракувало і серіозних дисонансів. Тоді, як в усіх зверненнях та інших матеріялах, одержаних від революційного руху з України, пробивається з повною силою достосування цього руху до нових обставин і потреб, зокрема чітке підкреслення його демократичности і всенародности, деяка частина націоналістично-партійного руху на еміґрації все ще не може вимотатись з лябіринту своїх „ідеологічних принципів", все ще присвоює собі виключне право репрезентації визвольного руху, який практично заперечує своєю виключністю і своїми методами, витрачаючи при цьому намарно багато енергії та щирого і глибокого патріотизму своїх мас.

Цей розвиток і таку конюнктуру намагались використати для своїх партійних цілей теж деякі з українських соціялістів, не помічаючи навіть, як вони сами присвоюють собі ті самі прикмети і таку саму тактику, яку вважають найбільшим гріхом в націоналістів.

На цьому тлі все ще шкідливих антагонізмів та не завжди вдержуваної в рямках громадської етики партійної боротьби помітно скріплюється національно - демократичний центр, що має щораз більшу притягаючу силу теж для націоналістичного загалу.

З масовим переселенням української політичної еміґрації з европейських в заморські країни, зокрема до ЗДА і Канади, тут помітно оживилося, поширилося формами та поглибилося змістом місцеве українське життя в усіх його галузях, зокрема культурній та політичній. Початково й воно загрожувало деякими неґативними европейськими проявами, але ця небезпека помітно зменшується, так під впливом місцевого українського життя та його традиційних форм і напрямків, як і загально-краєвих обставин. Це не залишається без позитивного впливу і на розвиток політичної думки серед української еміґрації в Европі. Треба ствердити, що хоча заморські українські громади поважно збільшилися чисельно та хоча загально підноситься матеріяльний добробут загалу, проте традиційна тут жертвенність на народні цілі не тільки пропорційно не збільшується, але часто навіть зменшується. Це без сумніву один з найбільших наших мінусів в проминаючому році.

1950-ий рік приніс чималі здобутки українству та його визвольній справі на міжнародному терені. Світова преса щораз правильніше підходить до української справи, вже майже зникли або зникають витворені ворожою пропаґандою пересуди у відношенні до українців і Україна та українці вже не тільки перестали бути самим географічним поняттям в міжнародних політичних калькуляціях, але поступово стають щораз вартіснішим, якщо не партнером, то в кожному разі реальним арґументом.

Підсумовуючи наші загальні успіхи і невдачі в 1950 році, можна оправдано прийти до висновку, що наші досягнення були далеко більші, ніж невдачі та що українська карта в міжнародній грі здобуває на вартості, а тим самим збільшуються теж вигляди на реалізацію українських національно-політичних аспірацій в майбутньому.

Конфронтація мрій і тверезої дійсности

(ОН, СССР і справа миру).

Об'єднані Нації подумані як світова організація для налагодження мирного співжиття народів і держав поміж собою на основі доброї волі всіх своїх співучасників. Як вступ до Об'єднаних Націй, так і вихід з них — справа цілком добровільна. Тому дивним парадоксом наших днів (щоб не сказати безглуздям) виглядає той факт, що член-основоположник Об'єднаних Націй — Совєтський Союз організовує збройний похід проти військ ОН у Кореї і провадить повсякчас підривну кампанію внутрі ОН, щоб розсадити їх зсередини. Здавалося б, що може бути простішого: не подобається якомусь членові ОН напрямок дій більшости цієї організації — виходь звідти і роби собі як знаєш. А з другого боку: яке треба мати аморфне обличчя, щоб терпіти в своєму товаристві співучасника, який обкидає це товариство брудною лайкою, наклепами і погрозами; мало цього — організовує проти нього змову! Досі ми весь час чули, що така дивна терплячість потрібна для вдержання світового миру, щоб запобігти III. світовій війні. Але ось Сталін заризикував новою світовою війною, пхнувши армії Мао Це-дуна з Манджурії в Корею проти військ ОН. Не допомогли нічого реверанси перед червоним бльоком, запевнення Китаєві в ненарушимості його корейських інтересів (!) і т. д., і т. ін. Очевидячки, все це лише піддало охоти червоному бльокові до щораз дальшого і більшого шантажування.

Ну так, на здоровий розум узявши — яке діло Китаєві (будь-якому: червоному, синьому чи зеленому!) до чужої держави, хоча б і сусідньої? Адже так кожен може не дати спокою своєму сусідові, знайшовши ту чи ту притичину. Чого ж тоді варте поняття суверенности держави, усе міжнародне право? для чого тоді Об'єднані Нації, коли вони не можуть спинити очевидного розбою, хібащо мусить подарувати напасникові все, чого він лише забажає!

Непоправні пацифісти - непротивленці можуть на це сказати: А яке діло Об'єднаним Націям до Кореї? Навіщо вони послали туди свої війська? Нехай би чубилися собі самі між собою обидві Кореї — Північна і Південна. Але, поперше, якщо так поставити питання, то вийшло б, що як підмет міжнародного права Об'єднані Нації (близько 60 держав) стоять на одній площині — нітрохи не вище! — з першою-ліпшою окремою державою. Подруге — як появилися в Кореї війська ОН? Нападена Південна Корея — член ОН — звернулась до них по допомогу проти напасника. Яка ж би справді була ціна тій організації, що бувши покликана спинити аґресора, не спробувала б оборонити свого члена в біді?

Для інвазії то у Кореї китайських червоних армій Мао Цедун має лише ту притичину, що він мусить захистити життьововажливу для Манджурії гідростанцію, розташовану на корейському боці ріки Ялу. Але ж усьому світові відома трикратна заява і МекАртура, і уряду ЗДА, і всіх органів ОН про те, що інтереси Китаю, пов'язані з цією гідростанцією, вони незмінно респектуватимуть! Та червоний Китай, керуючись інструкціями з Москви, вдаючи дурачка-простачка, заявив, що не вірить Об'єднаним Націям, бо там нема його, червоного Китаю, представництва.

І тут ось виявилось, що ОН у нинішній своїй структурі і членському складі — ялова організація, нездатна діяти. Запрошення китайської комуністичної делеґації, влаштування їй прийомів і бенкетів, запобігання перед нею в той час, коли голова делеґації на засіданнях обзивав ОН-івську більшість маріонеткою в руках ЗДА і обвинувачував її в аґресії на Корею („держи злодія!" — так гукали грабіжники всіх часів), — це створювало враження кінця Об'єднаних Націй. Те, до чого вони покликані — організувати мирне співжиття народів і запобігти міжнародним конфліктам — вони не здатні виконати, принаймні в нинішньому своєму вигляді.

Яка причина цього? Дехто вважає, що появність в ОН Совєтського Союзу як члена-основника, з правом вето — ось корінь лиха, що внеможливлює конструктивну працю ОН.

Зовні це так, досі справді СССР стояв поперек праці Об'єднаних Націй. Але в суті справа далеко глибша. Бо хіба понад півсотні держав-членів ОН не могли б виключити з свого складу п'ятьох учасників, які перешкоджають праці, і йти впевнено вперед у конструктивній плодотворній діяльності? Адже вони репрезентують **вільний світ**, отже мають моральну вищість і розпоряджають до того ж багато більшими матеріяльними технічними ресурсами. В чому ж справа? А в тім, що нема згоди й одностайности поміж вільними державами світу, отою понад півсотнею членів ОН між собою. Познаки цього були й раніш, але з усією очевидністю вийшло на яв саме тепер, під час випробунку ОН червоно-китайським багнетом. Ось узяти теперішню ситуацію: одні члени ОН воюють проти червоного Китаю (тим часом тільки в Кореї, другі з ним торгують, ще інші члени ОН і воюють і торгують разом. Одні кажуть, що китайських комуністів треба „добре стукнути", щоб не лізли куди їм не слід, інші знов (і все це члени ОН) кажуть, що треба „якось по-доброму з Китаєм договоритися", а треті знов кажуть, що треба „визнати поразку ОН у Кореї і забиратися звідти геть!" Словом, — як ті лебідь, щука і рак з відомої байки.

Це те саме, що звело в могилу першого збірного апостола миру — Лігу Націй, повсталу після І. світової війни. І хоч як прикро, а доводиться констатувати, що світ ще не доріс до мирної реґуляції міжнаціональних і міждержавних конфліктів, що мирний марш людства по шляху поступу, до щораз більшого культурного і матеріяльного добробуту — річ неможлива за нашої доби.

Та живий про живе думає і людство не може безсило спинятися перед глухим муром незгоди. Зокрема щодо найближчої тяжкої загрози — III. світової війни — культурне людство мусить шукати шляхів її відвернення. І тут важко волелюбним державам світу затямити дві — як нам здається — очевидні речі: перша — що жадних поступок і „апізменту" не вистане, щоб задовольнити апетит московського Політбюра, і друга — що саме неодностайність і незговореність вільного світу живить аспірації Москви до всесвітнього панування, до реалізації своєї, совєтської концепції миру вселенного концтабору під диктатом червоного Кремля.

Бо — не смійся, читачу! — совєтський тоталітарний бльок очолюваний Москвою, не дарма галасує про мир, про небезпеку III. світової війни, ніби готованої англо - американськими „паліями". Не дарма, бо він справді не від того, щоб вільна ще частина світу впала в його „братні обійми" без війни, принаймні великої. Бачучи розгардіяш у таборі вільних держав і дію своїх п'ятих колон, Москва сподівається прибрати до своїх рук увесь світ: не стільки гарматами й танками, як „тихою сапою", не стільки зброєю, як пропаґандою і розкладом противника зсередини. Особливо тішить Москву те, що чимало видатних учених і діячів мистецтв, людей з іменем і впливом, зневірившись у спроможності ліберально - демократичного світу навести в своїм лоні порядок і згоду, схиляються на бік Москви, бо ця, мовляв, не допустить балагану", „буде тихо, хоч і лихо". Можна зрозуміти цих пацифістуючих інтелектуалів: сучасні війни з з їх відсутністю меж між фронтом і тилом, з їх депортаціями і розстрілами полонених та цивілів, —, справді дійшли межі безглуздя. Вони — ці інтелектуали — так і кажуть, що воліють концентрак, ніж III. світову війну. Це вже дуже небезпечні настрої, це вже вочевидь показує, що людство

(Закінчення на стор. 3-тій)

Лев Биковський.

ЮРІЙ ЛИПА

(1900—1944)

Вже п'ять років минуло від часу смерти лікаря УПА — Юрія Липи! Ставлячи собі завданням пізнати життя й творчість Юрія Липи, видатного українського лікаря, письменника й публіциста наших часів, зустрічаємося з багатьома труднощами. Це будуть не тільки еміґраційні обставини, не тільки брак творів покійного автора, не тільки те, що потрібні матеріяли для цього та архіви знаходяться по той бік „залізної заслони"... Але й тому, що багато задумів Юрій Липа збірався й розпочав навіть, але не встиг довести до кінця.

Все обірвалося так раптом...

На підставі власних спогадів і жменьки відомостей, якими розпоряджаємо, можемо накреслити такий приблизно перебіг життя та вклад в українську культуру цього велитня-героя, що власною кров'ю припечатав все те, що голосив за життя! Зробимо це в порядку його життя:

1. Батьківські часи — їх подекуди описав в своїх творах сам Ю. Липа. — 2. Одеські часи — тривали від 1900 р. до 1918 р.

Народився Ю. Л. у 1900 р. в Одесі, як син лікаря — д-ра І. Липи, українського громадського діяча й письменника. Тут скінчив Ю. Л. середню школу. Тут почав писати та друкуватися від 1917 р., тут заснував видавництво „Народній Стяг". Тут брав участь у початках українських визвольних змагань 1917-21 рр., звідсіля пішов до українського війська, як козак куреня української морської піхоти.

3. Кам'янецькі часи його життя припадають десь на — 1918-19 рр., до 1920 р. Наслідком військових подій опиняється він в м. Кам'янці-Подільському. Студіюючи у 1918-20 рр. на правничому відділі Укр. Держ. Університету, розвиває Ю. Л. одночасно жваву письменницьку та редакційну діяльність.

4. Тарнівські часи — від осені 1920 по 1922 рр. Разом з переїздом укр. міністерств з України на еміґрацію до Польщі, Ю. Липа потрапив до м. Тарнова. Тут мешкає він разом зі своїм батьком, д-ром І. Липою, Міністром У. Н. Р. В міжчасі буває Ю. Л. у Львові та Варшаві. Продовжуючи літературну діяльність засновує він з однодумцями літературне обєднання „Сонцесвіт". Воно видало під тою ж назвою літературний альманах. Далі Ю. Л. бере участь в „Союзі Укр. Молоді" (СУМ). На весні 1922 р. виїздить Ю. Липа з Тарнова на вищі студії до м. Познаня.

5. Познанські часи — тривають від початку 1922 до 1927-28 рр. Протягом цього часу кінчає Ю. Л. медичний відділ місцевого університету. Студіюючи відвідує час до часу рідні землі. Так напр. в Зах. Україні (у Львові) він був у 1924 р. в зв'язку зі смертю свого батька, у 1926 р. зустрічаємо його в Любитові під Ковлем (на Волині); окрім того бував в 1927-28 рр. в Данії та в Данціґу, де брав участь в укр. студентському житті, був членом місцевої корпорації „Чорноморе", — виголошував там різні доповіді, тощо.

6. Варшавські часи — від половини 1928 до половини 1943 рр. З початку відбуває він тут обов'язкову лікарську практику в Родильному шпиталі а потім старається дістати посаду лікаря. З цією метою перебував якийсь час на праці в курорті Миловоди, на Познанщині, їздить звідтам до м. Лодзі. В половині 1929 р. вертає до Варшави. Відтоді студіює на Варш. Університеті, бере активний уділ в студентському житті та належить до ґрона „Чорноморців" місцевої студентської корпорації. Одночасно редаґує часопис „Чорноморя". Після непорозумінь, виниклих в варшавській студ. громаді, наслідком орієнтації деяких її членів на совєтофільський орган „Нові Шляхи" у Львові, закладає Ю. Липа в противагу цьому рухові, разом з Євгеном Маланюком, націон. літературну ґрупу „Танк".

Під той час поруч лікарювання та літературної праці Ю. Липа захоплювався також і ляльковим Театром: робив ляльки, організував ляльковий театр, писав для нього п'єси тощо.

Згодом на протязі трьох літ Ю. Липа студіював і закінчив ще й вищу Школу Політичних Наук. Великий вплив на нього мав в цій школі — солідарист проф. Єжи Курнатовскі.

На лікарювання Ю. Л. дивився як на джерело заробітку, воно ж давало йому й суспільну незалежність. Проте він був здібним лікарем теоретично й практично. Пристійний на вигляд і милий в обходженні з людьми, як людина, лікар і мужчина, мав велике поводження серед клієнтелі. Але ж всі істотні його заінтересування зосереджувалися в гуманістичній та суспільній царинах.

Перебуваючи у Варшаві Ю. Липа відвідував час до часу різні закордонні визначні осередки — Париж (1937), Відень та Берлін (1941), то що.

Вкінці 1938 р. Ю. Л. одружується з українкою, слухачкою Віденської Школи Мистецтв, котра згодом народила йому дві донечки.

Ю. Л., окрім друкованої спадщини, залишив по собі чималу кількість рукописних матеріялів, розкиданих по різних установах та у приватних осіб — його ближчих приятелів. — Так напр. незадовго перед і після одруження найшов на нього якийсь пуританський настрій. Він частинно знищив, а почасти віддав стороннім на переховання, всі свої вірші т. зв. легкого жанру. Тому ця сторінка його творчости є й буде мабуть для нас майже незнаною.

Восени 1939 р. в зв'язку з нім.-польською війною Ю. Л. був примусово взятий, як лікар, до польської армії, виїздив на деякий час з Варшави. Після побиття поляків бере він знову активну участь в укр. громадському житті, але в скорому часі, не погоджуючись з тодішнім його напрямом — відходить від офіційної громадської праці в умовах німецької окупаційної дійсности й віддасться публіцистичній та суспільно-підпольній діяльности. В зв'язку з цим засновує, разом з кількома однодумцями, на початку 1940 р. „Укр. Чорноморський Інститут", а згодом ще й Океанічний та Суходоловий Інститути. Одночасно видає та редаґує циклостилеву часопись „Вогонь". В міжчасі буває у Львові, Відні, Познані, Берліні й Лодзі.

Влітку 1943 р. його родина а від осені й він сам переїздить на стало з Варшави до Яворова у Зах. Землі.

На варшавські часи припадає розцвіт письменницької діяльности Юрія Липи. Ще до того часу Ю. Л. залишив був писання віршів. Зробивши поважний вклад в цю царину українського письменства — він вважав віршовану форму вислову думки недостатньою для себе і тому перейшов до прози. З літературних та літературознавчих творів, окрім численних дрібних, виходять такі — значніші: „Козаки в Московії" (двічі: 1934, 1942), „Нотатник" част. 1-3 (1936,37, існує переклад на польську мову). З публіцистичних „Призначення України" (1938, існує переклад на німецьку мову), „Чорноморська Доктрина" (двічі: 1940, 1942), „Розподіл Росії" (1941). Ця т. зв. „Українська Трилогія" є висловом українського новітнього політичного світогляду, одночасно це заповіт Ю. Липи майбутнім українським поколінням. За ці праці призвано Ю. Л. „Апостолом Новітнього Українства". Їх доповнює геополітичний атляс п. з. „Чорноморський Простір". З лікарських праць — „Фітоте-

(Закінчення на стороні 4)

ВСЯ КОЛЯДА НА УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ФОНД!

ПЕРЕСЕЛЕНЧО-ДОПОМОГОВА АКЦІЯ Є Й НАДАЛІ ПЕКУЧОЮ ПРОБЛЕМОЮ!

ГОЛОС АМЕРИКИ

УКРАЇНСЬКИЙ МАТЕРІЯЛ, ПЕРЕДАВАНИЙ В ПЕРШОМУ РОЦІ ВИСИЛАННЯ (ВІД 12 ГРУДНЯ 1949)

Календарні статті з нагоди історичних подій:

Зруйнування Січі (1775); Скасування Гетьманщини (1764); Прилучення Галичини до Австрії (1774); Українські Декабристи (1825); Ємський Указ (1876), Валуєвський Указ (1863); Совнарком і Східня Україна (Усамостійнення України — 1917); Розігнання Української Центральної Ради (1918); Українське повстання проти німців в 1918 р.; Як радянська влада завоювала Україну; Університет в Кам'янці Подільськім; Колективізація на Україні; Знищення українських пам'яток у Києві большевиками; Самогубство Миколи Скрипника; З'їзд українських радянських письменників в 1927.

Календарі культурно-громадського життя:

Григорій Сковорода, Іван Котляревський, Марко Вовчок, Тарас Шевченко, Звільнення Тараса Шевченка з заслання, Пантелеймон Куліш і Ганна Барвінок, Леонід Глібів, Юрій Федькович, Микола Лисенко, Марко Кропивницький, Михайло Драгоманів, Іван Франко, Іван Франко про комунізм, Сергій Єфремов, Евген Чикаленко, Іван Нечуй-Левицький, Марія Загірна, Леся Українка, Володимир Самійленко, Михайло Старицький, Людмила Старицька-Черняхівська, Михайло Коцюбинський, Григорій Чупринка, Ольга Кобилянська, О. Олесь, Михайло Грушевський, Володимир Винниченко, Василь Стефаник, Григорію Косинка, Микола Хвильовий, Смерть Миколи Хвильового, Дмитро Фальківський, Кость Буревій, Олександер Кошиць.

Статті про положення на Радянській Україні:

Нові правителі України; Примусова колективізація в Західній Україні; Мнима „незалежність" України; 1933-ий рік у Москві; Доля українських письменників на Україні (3 статті); НЕП і колективізація на Україні; Недостачі та можливості хліборобства на Україні; „Световий День" для українських колгоспів; Помилки партійних керівників на Україні; Жнива на Україні; Тактика совєтських звірств Громадське життя на Україні; Вибори на Україні; Помилки західньо-українських комуністів; Допомога Злучених Держав для будови „Дніпрогес-у", Українці в Російській Федеративній Республіці (на Кубанщині); Оповідання Оксани Косенко про радянську Україну.

Довоєнна преса в Західній Україні

1) Демократична, 2) Совєтофільська преса до 1939-го року (2 статті).

Спеціяльні статті із українського життя поза УРСР:

„ЗУАДК" — Злучений Українсько-Американський Допомоговий Комітет; Українці в Злучених Державах Америки; Українські Народні Доми в Злучених Державах Америки; Українські Школи в ЗДА; Українська Преса в ЗДА; Українські Братські Організації в ЗДА; Українські Інститути в Канаді; Українські Науковці в Америці й Канаді; Український Культурний Осередок в Канаді; Українські Наукові Видання закордоном; Українська Вільна Академія Наук, Наукове Т-во Імені Шевченка; Українські Жіночі Організації в Америці; Українці в Голлівуді, Американський Герой — Сержант Йорк, Колорадський Жук, Реклама в Америці і в СССР.

Короткі статті — Новинки:

Нагороди для українських фармерів в Канаді; Хор Бандуристів в Злучених Державах; Український Театр в Ню Йорку; Заява проф. Лисенка на пресовій Конференції; Конвенція Українських Американських Ветеранів; Конвенція „Робітничого Союзу"; Конвенція „Народного Союзу"; Відзначення Володимира Винниченка; Відзначення Якова Гніздовського; Про українського скульптора в Канаді — Леоніда Денисенка; Професор Кирконел про українських науковців; Переклади українських поем в польському журналі „Культура" (Париж); Поема А. Говде про Україну; Концерт в Дітройт присвячений Україні; Українські Конвенції в Ню Йорку і їхні резолюції (три новинки); Об'єднання Української Православної Церкви в Америці (дві новинки); Жалібна Академія присвячена Жертвам Голоду на Україні в 1933 році; Відкриття Українського Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку; Виїмки з промови проф. Л. Добрянського на Ювілейному Концерті УКК; Українець Іван Дикур — канадійським делегатом до Об'єднаних Націй; М. Бачинський членом Легіслятури в Манітобі; Український Д. П. Любомир Мацюк в провідній партії Опери в Блюменау, Бразилія; Дириґент Микола Малько нагороджений в Ню Йорку; Український Д. П. дістав стипендію в Ню Йорку; Концерт Бориса Максимовича в Дітройт; Український Хор „Думка" в Ню Йорку; Протест Українців на Зборах в Монтреалі проти Таборів Праці; Українські Д. П. в Австралії; Т-во Українських Інженерів в Ню Йорку; Академія для вшанування пам'яти Тараса Чупринки; Академія длу вшанування пам'яти Михайла Грушевського; Представники Об'єднання української демократичної молоді на Конвенції американської молоді в Ню Йорку; Резолюції Сходин ДОБРУС-а; Звернення Панамериканської Української Конференції до Об'єднаних Націй; Звернення Виконного Органу Укр. Національної Ради до Об'єднаних Націй; Участь Українців в Міжнародному Ярмарку в Парижі.

Сатири:

Українські народні сатири на радянську владу; Казка-поема про радянську пропаганду миру; Казка-сатира „Білошкурі й Червоношкурі" (три варіянти); Автомобільний „спорт" на Україні; Мниме „щастя" дівчат на радянській Україні; Чого українцям хотілося б поїсти?

Інтервю:

з дириґентом „Хору Бандуристів" — Григорієм Китастим; з Глорією (Славкою) Хомяк, що дістала першу нагороду за доклад про демократію; з Вінкентієм Соболем в Дітройт — про робітничі Юнії; з українськими громадськими діячами міста Дітройт; з трьома українськими інженерами — колишніми Д.П. з Великої України — про їх враження в Америці (три передачі); з делеґатами „Ліґи Молоді" і „Т-ва Українських Професіоналістів з нагоди їх Конвенції в Ню Йорку; з делеґатами ДОБРУС-у (Демократичне Об'єднання Бувших Репресованих Українців під Совєтами); з представниками двох українських братських організацій — з нагоди З'їзду Братських Організацій Америки в Ню Йорку; з делеґатами „Об'єднання Української Демократичної Молоді"; зі співачкою Оленою Нечипоренко, лавреаткою співочого конкурсу Опери в Шікаґо.

Драматична інсценізація:

„Совєтська Фабрика Грішників" (І. Антипенка); „Чекіст і Людина" — на підставі п'єси Миколи Хвильового „Мати і Я".

Витяги з літературних творів:

Івана Багряного „Тигролови" — 4 передачі; Івана Багряного „Чому я не хочу повертатись на „Родіну" — три передачі.

Зміст книжок:

„Нова Заповідь" — Вол. Винниченка; „Історія Української Літературної Мови" — проф. Огієнка; „Українська Інтелігенція на Соловках" — Семена Підгайного (три передачі).

Надіслані листи:

колишнього Д.П. з Західної України — тепер у Франції;

колишньої Д.П. з Великої України — тепер в Англії; „Чому я відцурався комунізму" — лист колишнього Д.П. — тепер в Канаді.

Пісні:

При різних нагодах передавано пісні у виконанні „Капелі Бандуристів", Хору „Думка" Львівського Хору „Сурма" та інші.

З нагоди Різдва передавано колядки і щедрівки, з нагоди Великодня — церковні пісні у виконанні Хору Української Православної Церкви в Ню Йорку.

Поданий тут матеріял був виготовлений постійними співробітниками Українського Відділу „Голосу Америки" та поверх сорока українськими авторами з-поза „Голосу Америки", серед яких було: 16 професорів та науковців, 7 фахових журналістів, поверх 10 письменників і поетів, літературні критики, театральні діячі та інші.

ЗАКЛИК КУРАТОРІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ФОНДУ

Кривава боротьба американського й інших свободолюбних народів із ненаситним комуністичним імперіялізмом у Кореї ставить усім українцям перед очі нашу визвольну боротьбу за ідеали волі проти московсько-комуністичних загарбників від 1917 р. по останні дні та наші велитенські жертви у ній.

Свято миру—Різдво Христове, як було для українців попередніми роками, так є особливо цього року, преважним релігійним джерелом обновлення та скріплювання сил до дальшої боротьби із найзапеклішими ворогами віри, волі та демократії.

На рідних землях українська церква погноблена, національно-релігійні традиції потоптані, цілий український народ поневолений. Горе і кров заливають українські землі. Сльози новочасних українських невольників замерзають на їх віях по Колимах, Соловках і Камчатках. Воїни УПА кервавляться в нерівному бою з наїзником.

У такий важкий час українці на вільній американській землі мають можність гідно святкувати Різдво Христове та плекати прецінні Різдвяні традиції. Найкращою з них є Коляда, особливо ж колядування на українські народні цілі. Під теперішню пору, крім пекучої потреби на переселенчо-допомогові цілі, найважнішим завданням остає посилення підтримки для боротьби за національно-державне визволення українського народу.

Кураторія Українського Народного Фонду в Америці закликає всіх американських українців, всі українські організації, зокрема Відділи У.К.К.А., місцеві Центральні та Об'єднані Комітети, Переселенчо-Допомогові Осередки, особливо ж організації молоді, організувати Коляду на Різдвяні Свята в січні.

Увесь дохід із Коляди повинен впливати до Українського Народного Фонду, з якого поважніші суми йдуть на переселенчо-допомогові потреби. Відповідні збіркові лісти на Коляду виготовлять Відділи.

Український нарід на рідних землях, повний терпіння, надіється на поміч та оборону від своїх вільних земляків. Не можна допускати до того, щоб він на нас завівся.

Прибутки з Коляди треба присилати до 15. лютого 1951 на адресу Українського Конгресового Комітету Америки:

P. O. Box 721, Church St., Annex, New York 7, N. Y.

Бажаємо всім радісних Різдвяних Свят та Щасливого Нового Року і повного успіху в Коляді.

За Управу Кураторії Українського Народного Фонду:

Роман Слободян - голова; д-р **Володимир Галан** - заступник голови; д-р **Микола Чубатий** - секретар;

Члени Управи: **Олена Лотоцька, Михайло Лисогір, Гнат Білинський.**

Конфронтація мрій і тверезої дійсности

(Закінчення зі сторони 2-гої)

стануло на грані, на краю прірви.

А тим часом вихід є. Треба культурним націям вільного світу знайти в собі волю стати на шлях розумного самообмеження і плекання колективної безпеки, на шлях одностайного захисту віковічних спільних надбань людської культури, загнуздавши, де це потрібно, власний дрібний і минущий (в обличчі цілої сукупности дорогого спільного!) розрахунок і інтерес. Не може бути таких диких заяв: мені, мовляв, вигідно торгувати з Совєтами або щось подібне. Інакше шкода слів говорити про свою вищість перед большевиками, шкода деклямувати про вірність великим ідеалам християнства і тисячелітньої европейської культури, яких спадкоємцями вільні народи Заходу себе вважають.

Скільки б не лементувати про жах III. світової війни, а битися таки прийдеться... якщо Сталін захоче. Оце „якщо Сталін захоче" — теж неабиякий парадокс наших днів. Поступливі західні аліянти ще в часі минулої війни, а по війні вже держави ОН так „піднесли ціну" кремлівському диктаторові, що тепер увесь світ з тривогою позирає — куди кивне своїм перстом Сталін. Це не менше смішне і прикре, як ота оргія ідолопоклонського звеличання Сталіна в СССР.

Ще кілька слів для „закруглення". Найбільша і найжахливіша з усіх дотеперішніх воєн — II. світова — мала колискою „Мюнхен", тобто поступливість і запобігання перед агресором, боязнь розсердити його. На цей шлях нині стали ОН щодо совєтського бльоку. Цим самим вони виявили свою моральну слабість і практичне безсилля обороняти мир. Натомість Совєтський Союз тепер, не може скласти собі ціни: деж пак! — він сам не потребував навіть втручатися безпосередньо, а сам його китайський сателіт виганяє американців і взагалі війська ОН з Кореї. Тут є від чого запаморочитися кремлівській голові! І в цім, власне, найбільша потенція загрози III. світової війни вже в найближчому часі.

Б. Сивенко.

П. Оксаненко

ВИДАТНА ПОДІЯ

ЛЕСЯ УКРАЇНКА АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ

Заходом і коштом Союзу Українок Америки недавно вийшла в світ книжка вибраних творів Лесі Українки в перекладі на англійську мову під назвою: **Lesya Ukrainka „Spirit of Flame", New York, 1950.** Перекладач і автор вступної статті П. Конді. У книжці вміщено також цікаву передмову професора Колумбійського Університету К. Манінґа. (Spirit of flame. A Collection of the Works of Lesya Ukrainka. Translated by Percival Cundy. Fareword by Clarence A. Manning, Assistant Professor of Slavic Languages Columbia University. New York. Bookman Associates. 1950. 320 Pages.)

Жіночій організації, перекладачеві і авторові передмови велика подяка за цю видатну книжку. І своїм змістом і прекрасним зовнішнім виглядом ця книжка належить до найкращих видань творів великої української поетки. Самий факт видання творів Лесі Українки англійською мовою має надзвичайно велике значення. До цього часу мало було видано творів Лесі Українки в перекладах на чужі мови. Леся Українка, що в своїй творчості була найстісніше зв'язана з европейською літературою, що своєю творчістю спричинилася найбільше до европеїзації української літератури, що дала українській літературі високомистецькі твори, в яких відчувається величезний дух найвидатніших геніїв світової літератури, — Леся Українка, справжня „европейка української нації" — довший час була невідома европейському, а також і американському читачеві. Цим виданням Леся Українка виходить в широкий світ. Американці, англійці, канадійці, австралійці і взагалі багатомільйоновий англомовний читач зможе тепер познайомитися з надзвичайно багатим світом величних ідей її творчости, з її високою літературною майстерністю, з її полум'яною душею борця за волю, за правду, за гуманність і демократизм. Дуже влучна назва цієї книжки — „Spirit of Flame" — віддає найхарактеристичнішу рису поезії Лесі Українки — її **полум'яність.** Палка, полум'яна душа великої поетки боліла болями свого народу, палке поетичне слово своє поетка перетворила в гостру зброю проти „вавилонської неволі" рідного народу. **Свободу** проголосила вона найвищим принципом:

Але переконання
Я здобула святе:
З принципів трьох найкращий
Єсть принцип Liberte!

Досконале знання одинадцяти чужих мов, грунтовне знайомство з найвидатнішими творами світових майстрів літератури, блискуча ерудиція, великою природний талант і палка вдача високогуманної і свободолюбної жінки — все це дало надзвичайно цінний плід — величну творчість українського генія Лесі Українки. Англомовний читач, що високо цінить справжнє мистецтво, сполучене з шляхетним змаганням за найвеличніші ідеали людськости, знайде в поезії Лесі Українки і велику естетичну насолоду і одночасно буде захоплений високим ідейним змістом її творів. Спостережливий читач побачить глибоку спорідненість творчого обличчя Лесі Українки з великим англійським поетом Шеллі, а також помітить впливи на творчість Лесі Українки великих майстрів европейської літератури і одночасно відзначить оригінальність і особливу своєрідність творчости української поетки. Ознайомлення з творами Лесі Українки і з статтями про неї дасть читачеві цінні відомості взагалі про Україну і про український поневолений народ. В нашу добу боротьби поневолених народів за свою свободу, поезія Лесі Українки, з її гаслами непримиримої боротьби за свободу, особливо актуальна і особливо **сучасна.** І цю сучасність легко відчує і англомовний читач.

Двадцям сім поезій і п'ять драматичних поем Лесі Українки становлять зміст книжки „Spirit of Flame". Поезії розподілено на шість тематичних розділів: кохання, природа, особисті переживання, поетичне покликання, любов до батьківщини, соціяльна справедливість і гуманність. Із найкращих поезій, що ввійшли в цю збірку, варто відзначити такі: „Горить моє серце", „Сон літньої ночі", „Забута тінь", „Давня весна", „Слово, чому ти не твердая криця?", „Contra spem spero", „Іфіґенія в Тавриді", „Товарищі на спомин", „І все таки до тебе думка лине, мій занапащений, нещасний краю!", „Slavus-Sclavus" та інші. Шкода, що сюди не ввійшли такі перлини Лесиної лірики як „Малого снігу платочки сивенькі" та „Fiat nox". Далі йдуть драматичні поеми: „На руїнах", „Вавилонський полон", „Бояриня", „Лісова пісня", „Адвокат Мартіян". Шкода, звичайно, що нема тут „Камінного господаря" та „Оргії". Проте вибір творів цілком вдалий, він дасть читачеві уявлення про творчість нашої поетки.

Проф. К. Манінґ у своїй передмові ставить Лесю Українку на другому місці після Шевченка поруч із Іваном Франком. Подавши головні події з української історії за останні 150 років і схарактеризувавши розвиток українського письменства за цей час, професор К. Манінґ відзначив зв'язок творчости Лесі Українки з минулою боротьбою українського народу за свою волю і з майбутньою боротьбою і згадав, що через п'ять років після смерти Лесі Українки була створена незалежна Українська Народна Республіка. Проф. Манінґ згадав і про гірку долю українського народу під ярмом московського большевизму і про Б. Хмельницького, І. Мазепу, Т. Шевченка. Далі проф. К. Манінґ зауважує, що молоді українські підсовєтські письменники, якщо вони чесні люди і патріоти, не можуть не помітити тієї самої дійсности, яку Леся Українка бачила на Україні в останні дні російської монархії і яку змалювала в своїх творах. Цей факт, на думку К. Манінґа, найбільше сприяв величезній популярності й розумінню Лесі Українки. „Події, — каже проф. К. Манінґ, — виправдали відчуття Лесі Українки, підтвердили її передбачення. Вони зробили її справжнім пророком і справжнім істориком минулого". Відзначивши надзвичайну активність Лесиної вдачі, проф. К. Манінґ висловив думку, що ця активність в умовах тяжкої хвороби не могла повернутися на поточні потреби політичної і революційної боротьби сучасного моменту, активність хворої поетки, змушеної часто перебувати на чужині, зробила її унікальною фіґурою. „Це дало їй широку точку погляду, яка дозволила їй репрезентувати українські надії і бажання під аспектом їх універсальности". (К. Манінґ). Передмова закінчується такими словами: „Твори Лесі Українки можна читати як твір українського генія, але вони мають ширше значення. Вони є виразом думки освіченої жінки, що репрезентує прийняття універсальних ідеалів цивілізації, які є єдиною надією гуманности в XX столітті".

Вступна стаття П. Конді докладніше подає відомості про життя й творчість Лесі Українки. П. Конді зазначає, що Леся Українка зробила б честь кожній літературі Західної Европи.

Видання вибраних творів Лесі Українки в перекладі на англійську мову не тільки популяризує українську національну справу, культуру і літературну творчість нашої найвидатнішої поетки серед англомовних читачів, це видання крім того збагачує також і американську та англійську літературу. Творчість Лесі Українки — це неоцінений скарб не тільки української, а й усієї світової літератури.

КОМУНІКАТ!

Управа Обєднання Українців в Америці „САМОПОМІЧ", Відділ у Филаделфії, подає до відома всім своїм членам, що **Звичайні Загальні Збори Відділу** відбудуться **дня 1. січня 1951 року, в домі Українського Клюбу, при 847 N. Franklin St. в Филаделфії, о год. 3-тій пополудні.**

Оскільки би в означеному часі не явилась відповідна кількість членів, то Збори відбудуться о одну годину пізніше, без огляду на кількість присутних членів.

При цьому необхідно зауважити, що до основних прав кожного члена на Загальних Зборах (параграф 18 статуту) належить активне і пасивне виборче право, до керівних органів відділу, з рішаючим голосом у всіх інших справах організації.

Член, який залягає з вплатою членських складок і не вирівняє їх після одноразового упімнення, тратить членські права (параграф 22 статуту) і тим самим не може брати участи в Загальних Зборах з рішаючим голосом.

Управа Відділу звернулась вже писемно до всіх тих членів, які залягають з вплаченням складок, з проханням вирівнання задовження, однак не всі ще члени сповнили цей обовязок.

Щоби запобігти евентуальним ограниченням членських прав тих членів, які не сплатили членських складок, ми звертаємось ще раз до них з проханням, щоби виконали свій обовязок і як повноправні члени прибули на Загальні Збори.

Вплати складок можна доконати безпосередньо в бюрі Відділу, або поштою на адресу: "Samopomicz", 847 N. Franklin St., Philadelphia 23, Pa.

Управа.

(Огол.)

ГРИЦЬ ЗАЗУЛЯ В ОБРАЗКАХ

— Як піду в оцій вишиваній сорочці на концерт, то виглядатиму, як правдивий український патріот!

— Та що з вишиваної сорочки, коли ти не маєш викази Українського Народного Фонду та не можеш доказати, що ти виконав свій патріотичний обовязок та вплатив Національний Даток!

Національний Даток складайте:
UKRAINIAN CONGRESS COMMITTEE
P. O. Box 721, Church St. Sta. New York 7, N. Y.

Нові Книжки

СРІБНА ГРИВНА

Микола Погідний „Срібна гривна" — історичне оповідання, Торонто 1950, стор. 32, ціна 0,25 дол. В-во „Нашим Дітям" ОПДЛ, „Євшан Зілля" — Бібліотека Юного Читача, випуск ч. 2.

Другий випуск (за листопад) Бібліотеки Юного Читача „Євшан Зілля", це історичне оповідання Миколи Погідного (псевдонім) „Срібна гривна". Автор відомий уже молодим читачам із своїх талановитих оповідань у „Малих Друзях" та з виданої окремою книжечкою історичної казки „Гетьманська Булава". Нове його оповідання „Срібна гривна" відзначене 2-ою нагородою на конкурсі дитячої літератури В-ва „Нашим Дітям" в Німеччині 1947 р.

Героєм оповідання є перша українська срібна гривна, вибита в минниці князя Володимира Великого, а змістом оповідання пригода цієї монети в ході століть по нашу добу. Але цей гріш — не мертвий шматок металю, а удухотворена, жива істота, яка думає, відчуває, переживає, тішиться і страждає. Цим оповіданням Погідний нагадує „Олов'яного вояка" Андерсена. Гривна є головним, хоч і несвідомим рушієм подій, людських пристрастей і вчинків. Вона теж символ живого й нерозривного зв'язку сьогоднішнього з минулим.

Дія „Срібної гривни" та пригоди, які переживає ця княжа монета із знаком тризуба, кинуті на історично-побутове тло з часів Володимира Великого, постать якого накреслена тільки кількома рисками. Вони показують його, як мудрого володаря, здібного організатора й адміністратора, який дбає про правопорядок та добробут країни й народу і розуміє вагу економічної сили країни.

В оповіданні підкреслені державницько-виховні моменти, висловлені в патріотизмі й почутті національної гордости давніх українських кметів, міщан, дружинників, духівництва, молоді. Вказано на вагу мілітарної й економічної сили держави — „Меч і гріш — ось чим багатіє Русь".

Автор звернув увагу й на загально-людські ідеали — добра, справедливости й людяности та загальнолюдські пороки — ненависти, захланности, жорстокости. Одні й другі не міняються в ході століть.

На ці моменти треба звернути увагу молоді при лектурі й гутірці над „Срібною гривною".

Картини староукраїнського побуту (пострижини, похорони, сцени київського торговища) та в міру введені в текст архаїзми дають молоді змогу вникнути й відчути духа давнини та пізнати красу староукраїнської мови.

Хоч оповідання призначене для старших дітей, воно легко сприймається й дітьми молодшого віку завдяки своїй цікавій, живій фабулі, легкому й ясному стилеві, барвистій мові.

Нечисленні ілюстрації виконані задовільно аматором (В. Вербицький), бо мистці-малярі нераді працювати для дитячих видань. Зате зовнішнє оформлення й верстка задовольнити не можуть.

Наступний випуск Бібліотеки — вибагливе видання байок Л. Глібова.

Розвиток В-ва залежить від підтримки громадянства.

Володимир Барагура

„СОРОКА СПРОВАДИВ 185 СКИТАЛЬЦЯ НА РІЗДВО"

Честер, Па. — Під поданим вгорі заголовком поміщує щоденник „Честер Таймс" з суботи 23 грудня довшу новинку про українця Теодора Сороку, який саме напередодні американського Різдва дістав від св. Миколая дарунок, бо 185-го скитальця. На ділі це є скитальча родина Петра й Наталії Запаринюків, які приїхали кораблем Дженерал Сторджіс, завдяки дбайливости Сороки через Злучений Українсько-Американський Допомоговий Комітет. Між скитальцями є робітники, фармері, хатні господині, лікарі адвокати, професори. Їм помагав Сорока дістатися до ЗДА, а дальше дбав про працю та приміщення. За одного іміґранта треба було скласти запоруку в сумі $1,000 але й це витримав завзятий опікун скитальців.

● **$600 кари на власника дому** за неогрівання підчас холодних днів наложив мунісипальний суддя Морис Плосков у Ню Йорку. Замість грошевої заплати господар може вибрати 270 днів тюрми.

● **250 добровольців** до воєнної фльоти зголосилося в однім поборовім бюрі в Ню Йорку підчас вівтірковоі сніговії. Надіються більше зголошень в часі погоди.

● **Перегоновий атомовий стадіон** Ґарден Стейт Трек коло Кемдену в стейті Ню Джерзі, хочуть використати на табор для жертв атомового нападу на Кемден і Филаделфію. Стадіон може примістити 100,000 осіб.

ЮРІЙ ЛИПА

(Закінчення зі сторони 2-гої)

рапія" (1933), „Ліки під ногами" (1943), і т. д.

7. Яворівські часи-останні, трівожні, тяглися від осени 1943 до осени 1944 р. Ю. Л. оселюється в містечку Яворові під Львовом, де приватно лікарює. Причини переїзду з Варшави до Яворова було декілька: 1. Родинні — передбачався голод і на провінції легше було прожити з родиною. 2. Але у Ю. Л. переважали громадсько-національні мотиви — він вважав, що настав час переїздити на суто-українські землі й працювати серед і на хосен українського народу. Але скоро виявилося, що лікарювання на селі його не задовольняло, він був особистістю ширшого мірила, в містечку хоч і рідному, було йому за тісно, він там душився духово і як тільки дозволяли родинно-лікарські обставини повсякчасно виривався до Львова!

На весні 1944 р., через відомі всім нам події, звязок Ю. Л. з ширшим світом вривається. Інвазія москалів до Зах. України спричинює звідтам масову еміґрацію на Захід. З причин родинних і громадсько-національного характеру Ю. Л. зволікав з виїздом з Яворова. Він неохоче дивився на т. зв. „Захід" і був тої думки, що слід лишатися з народом на своїх землях, що слід скорше всякнути в нарід і подаватися на „Схід"! — борючися разом з народом проти окупанта за кращу долю! Останні довідки свідчать, що 17. червня 1944 р. він був ще в Яворові. Потім були чутки про участь Ю. Л. в повстанському русі!

Врешті — маємо повідомлення в пресі що: „в серпні 1944 р. біля села Витвиці, пов. Долина, на Болехівщині, в Західній Україні, в рядах повстанського відділу, підчас рукопашного бою, Юрій Липа згинув, як шеф санітарної служби УПА — південь".

Досліди над життям і духовістю Ю. Л. виявляють еволюцію, що він її відбув протягом свого життя. Почав від молодечого захоплення й віршів. Потім, в прозі, через різні фази думки дійшов до світогляду, що „час нам перейти вже до політики більшої від політики тільки сорока мільйонів". Цю політику уявляв він собі у вигляді всеукраїнської універсальної імперської політики — „від хутора до метрополю", як писав він в своїх останніх статтях! Це мала бути на його думку, політика в перспективі, а не питання сьогоднішнього дня. Здійснювання її мало бути попереджене внутрішнім національно-українським самоутвердженням в цьому напрямі.

Під кінець 1943 р. Ю. Л. захопився містицизмом, серед мало зясованих поки що обставин. Він задивлявся на це більше як на засіб для осягнення головної мети, в умовах тодішнього часу. Адже Ю. Л. був в розквіті фізичних і духових сил! Тому його життя й творчість не можна розглядати лише в площині доконаного. Ще слід пізнавати також і в можливостях започаткованого, але недовершеного!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — Тов. ім. Івана Франка, від. 241, повідомляє всіх своїх членів, що **річні збори** відбудуться 30. грудня 1950 року, в годині 3-ій пополудні, в галі під ч. 74 Герис Еве. На цих зборах буде вибір уряду на рік 1951, а також буде звіт уряду за 1950 рік. Обовязком кожного члена явитись на цих зборах. — Уряд.

ВІЛКС-БЕРІ, ПА. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 223, повідомляє всіх своїх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 31. грудня. Проситься членів прийти на ці збори. Буде звіт контр. комісії і інших урядників, а теж вибір уряду на рік 1951. — Уряд Бр.

САВТ ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. — Відділ 312 повідомляє членів, що мітинґ відбудеться в суботу, 30. грудня, в год. 7-ій ввечорі, в парафіяльнім домі в Савт Плейнфілд. Проситься прибути на час, бо буде вибір уряду на рік 1951. — За уряд: В. Хміль, предс.; М. Полегонький, кас.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА—ЦЕ СИЛА

ЗАКЛИК АМЕРИКАНСЬКОГО ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА до участи в курсах ДОМАШНЬОЇ ОПІКИ.

Курси ті (Home nursing) будуть відбуватись кожної середи від год. 7. до 9. ввечорі в домівці Українського Продукційного Відділу А.Ч.Х. під ч. 423 E. 9th St., New York City.

Голоситися можуть жінки і мужчини. Початок у середу, 17. січня 1951. Домівка буде отворена вже від год. 5. Лекції буде давати інструкторка А. Ч. Х. Всіх лекцій буде 6.

З огляду на війну особливо українське жіноцтво повинно взяти участь в повище згаданих курсах.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 27. грудня 1950 року помер у 55. році життя

ВАСИЛЬ ПРИШЛЯК,

член Бр. св. Петра й Павла, від. 325 У. Н. Союзу в Ню Йорку.

Покійний родився в Перемишлі, Зах. Україна. Оставив у смутку дружину Анну і двох синів Василя і Івана.

Похорон відбудеться в суботу, 30. грудня 1950, в год. 10. рано з погребового заведення до церкви Преч. Діви Милосердя — Marion Ave. і 188 вул., Бронкс, Н. Й. — В. Й. П.!

ТАРЗАН, ч. 2503. Спроба втечі.

Коли два сторожі пильнували Тарзана при жертвенній могилі, почався обряд „думдум".

Коли танець ставав дикішим, сторожі злагодили свою пильність... а тоді Тарзан нагло вирвався з пут.

В наступній хвилині оба малпюки лежали мертві, а танцюристи станули збентежені.

Одначе на знак провідника вони кинулися разом вперед.